

Ζητήματα υγιεινής ωμής τροφής για σκύλους | BARF

- Αν και δεν υπάρχει, προς το παρόν, καμία αντικειμενική μελέτη για το επιβλαβές ή το ωφέλιμο προσφοράς ωμής τροφής στο σκύλο, οι ιδιοκτήτες θα πρέπει να είναι τόσο προσεκτικοί ως προς τις συνθήκες διαχείρισης και παρασκευής αυτών των τροφών όσο είναι και με τις τροφές που οι ίδιοι καταναλώνουν.
- Η αποκλειστική χορήγηση σπιτικής ωμής ή επεξεργασμένης τροφής, όταν γίνεται, πρέπει να πραγματοποιείται με γνώμονα τους κανόνες υγιεινής και ευζωίας και πάντα υπό την καθοδήγηση ειδικού κτηνιάτρου διατροφολόγου (<http://www.acvn.org/>).
- Τέλος, συστήνεται να μην τρέφονται με ωμή τροφή ζώα των οποίων οι ιδιοκτήτες πάσχουν από νοσήματα που προκαλούν ανοσοκαταστολή καθώς υπάρχει αυξημένος κίνδυνος μόλυνσής τους με *Salmonella*, *Campylobacter*, *Escherichia coli* και πλήθος άλλων μικροοργανισμών.

Η χορήγηση ωμής τροφής στο σκύλο για κάποιους είναι στάση ζωής ενώ για άλλους είναι κόκκινο πανί. Η αλήθεια είναι πως καμία από τις παραπάνω στάσεις δεν τεκμηριώνεται από επιστημονικές μελέτες.

Γιατί είναι διαδεδομένη και ποιους κινδύνους ενέχει;

Παρόλα αυτά, η ανησυχία πολλών ιδιοκτητών ζώων σχετικά με το περιεχόμενο των βιομηχανοποιημένων εμπορικών τροφών καθώς και το συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον του κοινού για περισσότερο φυσικούς ή ολιστικούς τρόπους ζωής έχει προκαλέσει μία ραγδαία αύξηση χορήγησης ωμής τροφής ζωικής προέλευσης στα κατοικίδια ζώα.

Αυτή η αύξηση ενέχει πολλούς κινδύνους δημόσιας υγείας οδηγώντας μερικούς από τους μεγαλύτερους οργανισμούς δημόσιας υγείας των ΗΠΑ στην έκδοση ανακοινώσεων που αποθαρρύνουν τη χορήγηση ωμής τροφής ζωικής προέλευσης στα κατοικίδια ζώα.

Οι ιδιοκτήτες που επιλέγουν να χορηγήσουν στο σκύλο τους ωμή τροφή πρέπει να γνωρίζουν τους κανόνες υγιεινής διαχείρισης

τέτοιων τροφών ενώ καλό θα είναι να μην επιμένουν δογματικά στην αποκλειστική διατροφή του ζώου τους με ωμή τροφή αν αντιληφθούν πως το ζώο τους δεν την ανέχεται.

Η αποκλειστική διατροφή του ζώου με σπιτική τροφή είτε ωμή είτε μαγειρεμένη πρέπει να γίνεται υπό την καθοδήγηση κτηνιάτρου διατροφολόγου, ειδικότητας που δεν υπάρχει, προς το παρόν, στην Ελλάδα (www.acvn.org).

Η διατροφή των σκύλων με ωμό κρέας ξεκίνησε από τους σκύλους αγώνων στη Βόρεια Αμερική και στην Αυστραλία. Σε αυτά τα ζώα η ωμή τροφή χρησιμοποιείται ως πλούσια πηγή πρωτεϊνών χωρίς όμως να αποτελεί την αποκλειστική πηγή διατροφής τους. Τα τελευταία χρόνια η συγκεκριμένη διατροφική συνήθεια έχει υιοθετηθεί από πολλούς ιδιοκτήτες ζώων και στην Ευρώπη.

Οι υποστηρικτές της συγκεκριμένης θεωρίας ισχυρίζονται πως η ωμή τροφή προσφέρει στο ζώο περισσότερη ενέργεια καθώς και τα θρεπτικά συστατικά που αυτό χρειάζεται, προστατεύει την υγεία του και το κάνει ανθεκτικό σε αρκετές ασθένειες.

Επιστημονικά δεδομένα

Στη μόνη έρευνα που αφορά την υγεία των ζώων που τρέφονται με ωμή τροφή, αν και στατιστικώς αδύναμη (Level 4 evidence), φάνηκε πως το 98,7% των ιδιοκτητών σκύλων και το 98,5% των ιδιοκτητών γάτας που τάζαν το ζώο τους με ωμή τροφή ήταν ικανοποιημένοι με την υγεία του ζώου τους. **Λιγότερο όμως από το 3% των ιδιοκτητών τάζαν το ζώο τους αποκλειστικά με ωμή τροφή (BARF - Biologically Appropriate Raw Food).**

Η υγιεινή των τροφών αυτών και η πιθανότητα μετάδοσης ασθενειών στα ζώα μελετήθηκε πρόσφατα και τα συμπεράσματα, αν και ασθενή, εγείρουν την ανάγκη εκτενέστερης και λεπτομερέστερης έρευνας.

Αν και οι υποστηρικτές της ωμής τροφής υποστηρίζουν πως τα ζώα είναι από τη φύση τους προστατευμένα από παθογόνα για τον άνθρωπο μικρόβια όπως η *Salmonella spp*, υπάρχουν αρκετές αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία σοβαρής ασθένειας ζώων από εντεροπαθογόνα βακτηρίδια όπως *Salmonella spp*, *Toxoplasma gondii* και *Yersinia enterocolitica*.

Κατά τη διάρκεια της σχετικής έρευνας κατεψυγμένων εμπορικών ωμών τροφών στη Βόρεια Αμερική, από το 60% των τροφών απομονώθηκε *Escherichia. coli*, από το 7,1% *Salmonella enterica* και από το 2,1% *Cryptosporidium spp*. Σε άλλη έρευνα που έλαβε μέρος στον Καναδά βρέθηκε πως το 20% των εμπορικών ωμών τροφών για σκύλους και γάτες περιείχε *Salmonella* ενώ σε μία άλλη το 21% των εμπορικών κατεψυγμένων τροφών ήταν θετικό σε *Salmonella*. Το 67% των τροφών της τελευταίας έρευνας περιείχε κοτόπουλο.

Μόνο από το 33% των ξηρών εμπορικών τροφών και το 8% των κονσερβοποιημένων απομονώθηκε *Escherichia Coli*.

Salmonella enterica δεν απομονώθηκε από καμία εμπορική επεξεργασμένη τροφή.

Αν και δεν υπάρχει, προς το παρόν, καμία αντικειμενική μελέτη για το επιβλαβές ή το ωφέλιμο προσφοράς ωμής τροφής στο σκύλο, οι ιδιοκτήτες θα πρέπει να είναι τόσο προσεκτικοί ως προς τις συνθήκες διαχείρισης και παρασκευής αυτών των τροφών όσο είναι και με τις τροφές που οι ίδιοι καταναλώνουν.

Οι σκύλοι και οι γάτες μπορεί να νοσήσουν σοβαρά από Σαλμονέλωση καθώς και όλα τα άλλα εντεροπαθογόνα βακτηρίδια.

Τα βακτηρίδια δεν καταστρέφονται στο σάλιο τους από το ένζυμο λυσοζύμη (το οποίο και ο άνθρωπος διαθέτει), όπως πολλοί ισχυρίζονται, και ο χρόνος τον οποίο χρειάζεται η τροφή να αποβληθεί από τον οργανισμό δεν έχει καμία σχέση με τη μόλυνση του ζώου. Εξάλλου λίγο αφού το ζώο τραφεί, αφοδεύει την τροφή που έφαγε σε προηγούμενα γεύματα και όχι την τροφή που μόλις έφαγε άρα ο ισχυρισμός πως η τροφή παραμένει πολύ μικρό χρονικό διάστημα στον πεπτικό σωλήνα και δεν προλαβαίνει να μολύνει τον οργανισμό είναι τελείως αβάσιμη.

Αν το ζώο σας εμφανίσει γαστρικά ή εντερικά προβλήματα με την ωμή τροφή καλό είναι να μην περιμένετε μέχρι να τη «συνηθίσει».

Η μόλυνση με εντεροπαθογόνα μικρόβια πολύ συχνά εκδηλώνεται ως μαλακά κόπρανα με βλέννη και συχνές αφοδεύσεις περνώντας έτσι απαρατήρητη από τους περισσότερους ιδιοκτήτες σκύλων.

Ακόμη και τέτοιου είδους ήπιες εντερίτιδες είναι ικανές να

εμποδίσουν την πρόσληψη των θρεπτικών συστατικών της τροφής από το λεπτό έντερο με αποτέλεσμα τον υποσιτισμό του ζώου.

Σε μία έρευνα βρέθηκε πως από τα 41 Greyhounds που εμφάνισαν γαστρεντερίτιδα μετά τη λήψη ωμής τροφής, στα κόπρανα των 31 απομονώθηκε *Salmonella* και στα 16 από αυτά το στέλεχος του βακτηριδίου ήταν το ίδιο με αυτό που απομονώθηκε από την ωμή τροφή τους.

Μόνο σε 6 από τα 35 Greyhounds που δεν έτρωγαν ωμή τροφή βρέθηκε *Salmonella* στα κόπρανά.

Τέλος, ο ισχυρισμός πως τα μικρόβια και τα παράσιτα είναι μέρος της φύσης και άρα δεν πρέπει να φοβόμαστε την επαφή του ζώου μας με αυτά είναι αληθής μόνο κατά το ήμισυ.

Τα μικρόβια και τα παράσιτα είναι όντως μέρος της φύσης, τα παθογόνα μικρόβια όμως όπως και τα παράσιτα προκαλούν λοιμώξεις οι οποίες όχι μόνο μπορεί να προσβάλλουν το ζώο μας αλλά και να μεταδοθούν μέσω αυτού σε εμάς.

Επίσης, ο ισχυρισμός πως τα ζώα μπορούν να τρώνε από το έδαφος

χωρίς να προσβάλλονται από λοιμογόνους παράγοντες είναι αναληθής.

Τα ζώα αποπαρασιτώνονται κάθε 3-6 μήνες ακριβώς γιατί τρώγοντας από το έδαφος προσβάλλονται από ενδοπαρασίτα τα οποία εκτός από ότι προκαλούν από ήπιου μέχρι σοβαρού βαθμού γαστρεντερίτιδες, μπορούν να μεταδοθούν και στον άνθρωπο.

Η αποκλειστική χορήγηση σπιτικής ωμής ή επεξεργασμένης τροφής, όταν γίνεται, πρέπει να πραγματοποιείται με γνώμονα τους κανόνες υγιεινής και ευζωίας και πάντα υπό την καθοδήγηση ειδικού κτηνιάτρου διατροφολόγου (<http://www.acvn.org/>).

Τέλος, συστήνεται να μην τρέφονται με ωμή τροφή ζώα των οποίων οι ιδιοκτήτες πάσχουν από νοσήματα που προκαλούν ανοσοκαταστολή καθώς υπάρχει αυξημένος κίνδυνος μόλυνσής τους με *Salmonella*, *Campylobacter*, *Escherichia coli* και πλήθος άλλων μικροοργανισμών.

Παθογόνοι μικροοργανισμοί οι οποίοι μπορεί να βρεθούν στο ωμό κρέας είναι: *Campylobacter spp.*, *Enterococcus spp.*, *Escherichia spp.*, *Staphylococcus aureus*, *Salmonella*

spp., *Cryptosporidium spp.*, *Echinococcus spp.*, *Giardia lamblia*, *Neospora caninum*, *Toxoplasma gondii*.

Ανακοινώσεις οργανισμών υγείας

Με τη συνεχόμενη αύξηση της δημοτικότητας της χορήγησης ωμής τροφής, πολλοί εξέχοντες οργανισμοί υγείας ζώων έχουν πάρει επίσημη θέση έναντι στη χρήση της.

Ο American Animal Hospital Association (AAHA) δημοσίευσε μία δήλωση σχετικά με τις ωμές πρωτεϊνούχες δίαιτες τον Αύγουστο του 2012: "Η χορήγηση ωμής πρωτεϊνούχας τροφής στα ζώα δεν αφορά πια μόνο το κάθε ζώο ξεχωριστά αλλά έχει γίνει ένα μεγαλύτερο κοινωνικό θέμα. Για αυτό το λόγο ο AAHA δεν μπορεί πλέον να στηρίξει ή να προτείνει τη χορήγηση ωμών πρωτεϊνούχων τροφών στα κατοικίδια ζώα".

Η αμερικάνικη ένωση κτηνιάτρων γάτας (AAFP) και η εθνική ένωση κτηνιάτρων δημόσιας υγείας των ΗΠΑ (NASPHV) υιοθέτησαν τη δήλωση του AAHA.

Ο American Veterinary Medical Association (AVMA) εξέδωσε τη δική του πολιτική για "Ωμές ή μη καλά μαγειρεμένες πρωτεϊνούχες

τροφές για το σκύλο και τη γάτα" τον Αύγουστο του 2012: "Ο AVMA αποθαρρύνει τη χορήγηση πρωτεϊνούχων τροφών ζωικής προέλευσης ως τροφή στο σκύλο και στη γάτα αν η τροφή δεν έχει υποστεί κατάλληλη επεξεργασία για την εξουδετέρωση των παθογόνων μικροοργανισμών καθώς η χρήση τέτοιων τροφών ενέχει τον κίνδυνο ασθένειας των σκύλων, των γάτων και των ανθρώπων.

Ο FDA ανακοίνωσε την εξής δήλωση το Μάιο του 2004 την οποία τροποποίησε τον Νοέμβριο του ίδιου χρόνου: "Ο FDA δεν πιστεύει πως η χρήση ωμού κρέατος ως τροφή για τα ζώα είναι σύμφωνη με την προστασία της δημόσιας υγείας από σοβαρούς κινδύνους και ειδικά όταν αυτές οι τροφές μπαίνουν μέσα στα νοικοκυριά με σκοπό τη διατροφή των κατοικίδιων ζώων".

Το συμβούλιο παρασιτολογίας κατοικίδιων ζώων των ΗΠΑ (www.carcvet.org) έχει εκδώσει σήμα κινδύνου σχετικά με τη χορήγηση ωμών τροφών στα κατοικίδια ζώα. Στην ανακοίνωσή τους ανέφεραν όλα τα παράσιτα από τα οποία μπορούν τα ζώα να μολυνθούν με τη χορήγηση ωμών τροφών ενώ συνέστησαν τη χρήση

μαγειρεμένης τροφής και φρέσκου νερού σαν τρόπο μείωσης της πιθανότητας μόλυνσης των ζώων με ζωνοσούς οι οποίες μπορεί να μεταδοθούν στον άνθρωπο.

Το πρόγραμμα Pet Partners, παλιότερα γνωστό και ως Delta Society είναι ένας εθνικός οργανισμός των ΗΠΑ ο οποίος εκπαιδεύει και ελέγχει τους ιδιοκτήτες ζώων και τα ζώα τους. Τα ζώα που ελέγχει χρησιμοποιούνται για θεραπεία και προσφορά έργου σε νοσοκομεία, σχολεία και άλλα κέντρα. Από τις 30 Ιουνίου 2010 το Διοικητικό Συμβούλιο του οργανισμού αποφάσισε πως "τα ζώα που τρέφονται με ωμό κρέας δεν θα συμμετέχουν στο πρόγραμμα θεραπείας των Pet Partners". Τα ζώα πρέπει να μην έχουν καταναλώσει ωμή τροφή για τουλάχιστον 4 εβδομάδες πριν τους επιτραπεί να συμμετάσχουν και πάλι στο πρόγραμμα.

Επίλογος

Αυτά γνωρίζουμε, μέχρι σήμερα, για την κατανάλωση ωμής τροφής ζωικής προέλευσης από τα κατοικίδια ζώα.

Οι πληροφορίες που παρατέθηκαν εδώ βασίζονται στις δεκάδες

βιβλιογραφικές πηγές που παρατίθενται παρακάτω. Η τελική απόφαση για το αν θα χορηγείτε ωμή τροφή στο ζώο σας ως συμπλήρωμα ή ως αποκλειστική πηγή ενέργειας είναι δική σας.

Συστήνουμε στους λάτρεις της φυσικής διατροφής να έχουν υπόψιν τους πως τα άπλυτα λαχανικά και το ωμό κρέας δεν

είναι περισσότερο φυσικά από τα πλυμένα λαχανικά και το μαγειρεμένο κρέας.

Τέλος, καλό είναι να έχετε στο νου σας πως ο κτηνίατρός σας δεν είναι επιφορτισμένος μόνο με τη διατήρηση της υγείας του ζώου σας αλλά και με την προάσπιση της δημόσιας υγείας από ζωνόσους.

Βιβλιογραφικές πηγές

Bonagura, John D.; Twedt, David C. (2013-12-01). Kirk's Current Veterinary Therapy XV (Kindle Locations 74891-74926). Elsevier Health Sciences. Kindle Edition.

Strohmeier R, Morley P, Hyatt D et al. Evaluation of bacterial and protozoal contamination of commercially available raw meat diets for dogs. *J Am Vet Med Assoc* 2006; 228: 537-542

Laflamme DP, Abood SK, Fascetti AJ, et al. Pet feeding practices of dog and cat owners in the United States and Australia. *J Am Vet Med Assoc.* 2008; 232: 687-694

Clyde VL, Ramsay EC, Bemis DA. Fecal shedding of Salmonella in exotic felids. *J Zoo Wildl Med* 1997; 28: 148-152

Stiver SL, Frazier KS, Mauel MJ, et al. Septicemic salmonellosis in two cats fed a raw-meat diet. *J Am Anim Hosp Assoc* 2003; 39: 538-542

Lucas SRR, Hagiwara MK, Loureiro VS, et al. Toxoplasma gondii infection in Brazilian domestic outpatient cats. *Rev Inst Med Trop Sao Paulo* 1999; 41: 221-224

Fredriksson-Ahomaa M, Korte T, Korkeala H. Transmission of Yersinia enterocolitica 4/O:3 to pets via contaminated pork. *Lett Appl Microbiol* 2001; 32: 375-378

Chengappa MM, Staats J, Oberst RD, et al. Prevalence of Salmonella in raw meat used in diets of racing greyhounds. *J Vet Diagn Invest* 1993; 5: 372-377

Stone GG, Chengappa MM, Oberst RD, et al. Application of polymerase chain reaction for the correlation of Salmonella serovars recovered from greyhound feces with their diet. *J Vet Diagn Invest* 1993; 5: 378-385

Weese JS, Rousseau J, Arroyo L. Bacteriological evaluation of commercial canine and feline raw foods. *Can Vet J* 2005; 46: 513-516

Finley R, Reid-Smith R, Bibble C, et al. The occurrence and antimicrobial susceptibility of salmonellae isolated from commercially available canine raw food diets in three Canadian cities. *Zoonoses Public Health* 2008; 55: 462-469

Glaser CA, Powers EL, Greene CE. Zoonotic infections of medical importance in immunocompromised humans In: Greene CE ed. *Greene Infectious Diseases of the Dog and Cat*, Missouri 2012, pp.: 1141-1161

Animal and Plant Health Inspection Services Web site. *Cryptosporidium and Giardia in beef calves* . National Animal Health Monitoring System. Available at http://www.aphis.usda.gov/animal_health/nahms/beefcowcalf/downloads/chapa/CHAPA_is_Crypto.pdf . [Accessed April 7, 2013].

Bhargava, K, et al, Methicillin-resistant *Staphylococcus aureus* in retail meat, Detroit,

Michigan, USA. *Emerg Infect Dis* June 2011; . wwwnc.cdc.gov/eid/article/17/6/10-1905_article.Htm

Centers for Disease Control and Prevention, 2012. Companion Animal Parasite Council. Veterinarian council issues pet food alert. Available at www.capcvet.org/downloads/RawFoodWarning.pdf . [Accessed August 4, 2011].

Finley, R, Reid-Smith, R, Weese, JS. Human health implications of *Salmonella*-contaminated natural pet treats and raw pet food. *Clin Infect Dis*. 2006; 42: 686.

Hayes, JR, et al. Prevalence and antimicrobial resistance of *Enterococcus* species isolated from retail meats. *Appl Environ Microbiol*. 2003; 69: 7153.

Jackson, CR, et al. Prevalence, species distribution and antimicrobial resistance of enterococci isolated from dogs and cats in the United States. *J Appl Microbiol*. 2009; 107: 1269.

Kahn, LH. The growing number of immunocompromised. *Bulletin of the Atomic Scientists* Web site. Available at <http://www.thebulletin.org/web-edition/columnists/laura-h-kahn/the-growing-number-of-immunocompromised> , 2008. [Accessed April 7, 2013].

Kaplan, JE, et al. Guidelines for prevention and treatment of opportunistic infections in HIV-infected adults and adolescents. *MMWR Recomm Rep*. 2009; 58(RR04): 1.

Lefebvre, SL, et al. Evaluation of the risks of shedding *Salmonellae* and other potential pathogens by therapy dogs fed raw diets in Ontario and Alberta. *Zoonoses Public Health*. 2008; 55: 470.

LeJeune, JT, Hancock, DD. Public health concerns associated with feeding raw meat diets to dogs. *J Am Vet Med Assoc*. 2001; 219: 1221.

Lucio-Forster, A, et al. Minimal zoonotic risk of cryptosporidiosis from pet dogs and cats. *Trends Parasitol*. 2010; 26: 174.

Morley, PS, Strohmeyer, RA, Tankson, JD. Evaluation of the association between feeding raw meat and *Salmonella enterica* infections at a Greyhound breeding facility. *J Am Vet Med Assoc*. 2006; 228: 1524.

- Pet Partners. Raw protein diet policy. Available at www.petpartners.org/Page.aspx?pid=638. [Accessed August 4, 2011].
- Remillard, R. NAVC clinician's brief. Available at www.hilltopanimalhospital.com/raw%20meat%20diets.htm, November 2005.
- Scorza, AV, et al. Detection of *Cryptosporidium* spp in feces of cats and dogs in the United States by PCR assay and IFA (abstract). *J Vet Intern Med.* 2005; 19: 437.
- Scorza, AV, et al. Comparisons of mammalian *Giardia duodenalis* assemblages based on the β -giardin, glutamate dehydrogenase and triose phosphate isomerase genes. *Vet Parasitol.* 2012; 189(2-4): 182.
- Scorza, AV, Brewer, MM, Lappin, MR. Polymerase chain reaction for the detection of *Cryptosporidium* spp in cat feces. *J Parasitol.* 2003; 89: 423.
- Shuaihua, P, Feifei, H, Beilei, G. Isolation and characterization of methicillin-resistant *Staphylococcus aureus* strains from Louisiana retail meats. *Appl Environ Microbiol.* 2009; 75: 265.
- Stiver, SL, et al. Septicemic salmonellosis in two cats fed a raw-meat diet. *J Am Anim Hosp Assoc.* 2003; 39: 53.
- Storandt, ST, et al. Distribution and prevalence of *Echinococcus multilocularis* in wild predators in Nebraska, Kansas, and Wyoming. *J Parasitol.* 2002; 88: 420.
- Strohmeier, RA, et al. Evaluation of bacterial and protozoal contamination of commercially available raw meat diets for dogs. *J Am Vet Med Assoc.* 2006; 228: 537.
- Thompson, RC. The zoonotic significance and molecular epidemiology of *Giardia* and giardiasis. *Vet Parasitol.* 2004; 126: 15.
- Tranas, J, et al. Serological evidence of human infection with the protozoan *Neospora caninum*. *Clin Diagn Lab Immunol.* 1999; 6: 765.
- US Food and Drug Administration, Center for Veterinary Medicine. Guidance for industry: manufacture and labeling of raw meat foods for companion and captive noncompanion carnivores and omnivores. Available at www.fda.gov/.../guidancecomplienceenforcement/guidanceforindustr, revised November 9, 2004. [Accessed August 4, 2011.].
- Weese JS, Rousseau J, Arroyo L. Bacteriological evaluation of commercial canine and feline raw foods. *Can Vet J* 2005; 46: 513-516
- Finley R, Reid-Smith R, Bibble C, et al. The occurrence and antimicrobial susceptibility of salmonellae isolated from commercially available canine raw food diets in three Canadian cities. *Zoonoses Public Health* 2008; 55: 462-469
- Glaser CA, Powers EL, Greene CE. Zoonotic infections of medical importance in immunocompromised humans In: Greene CE ed. *Greene Infectious Diseases of the Dog and Cat*, Missouri 2012, pp.: 1141-1161